

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 14. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 122/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 10. panta trešās daļas otro teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam, trešajam un ceturtajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

“(3) [..] Izmaksas par juridisko palīdzību un ar to saistītajiem izdevumiem atlīdzina atbilstoši normatīvajos aktos par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības samaksu kriminālprocesā noteiktajiem veidiem un apmēram.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma normas atbilstība Latvijas Republikas Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Latvijas Republikas Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likumu personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (sk. *Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*). Starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu jāpastāv tiešai saiknei (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs tika saukts pie kriminālatbildības. Tiesvedības laikā prokurore atteicās no apsūdzības un kriminālprocess tika izbeigts. Pieteikuma iesniedzējs vērsās Tieslietu ministrijā un lūdza atlīdzināt viņam izdevumus par saņemto juridisko palīdzību 4107,20 *euro*. Tieslietu ministrija par saņemto juridisko palīdzību nolēma atlīdzināt pieteikuma iesniedzējam 2187,60 *euro*. Pieteikuma iesniedzējs vērsās tiesā ar prasījumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru viņam tiktu atlīdzināti izdevumi par juridisko palīdzību pilnā apmērā. Tiesa daļēji apmierināja pieteikuma iesniedzēja prasījumu par kriminālprocesā saņemtajiem advokāta pakalpojumiem.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka nav saņēmis atbilstīgu atlīdzinājumu. Tādēļ apstrīdētā norma aizskar viņam Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā, trešajā un ceturtajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Apstrīdētā norma paredz, ka juridiskās palīdzības izmaksas ir uzskatāmas par atlīdzināmiem zaudējumiem, kuri tiek atlīdzināti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajiem veidiem un apmēram. Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidus un ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistīto atlīdzināmo izdevumu apmēru nosaka Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumos Nr. 1493 “Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību”. Minētie noteikumi, izvērtējot pieteikuma iesniedzējam atlīdzināmos izdevumus par saņemto juridisko palīdzību kriminālprocesā, tika piemēroti gan Tieslietu ministrijas lēmuma pieņemšanā, gan administratīvo tiesu spriedumos.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņa pamattiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu par saņemto juridisko palīdzību, kas sniegta kriminālprocesā. Kā jau minēts iepriekš apstrīdētā norma nosaka vien to, ka juridiskās palīdzības izmaksas ir uzskatāmas par atlīdzināmiem zaudējumiem, kuri tiek atlīdzināti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajiem veidiem un apmēram. Ne juridiskās palīdzības veidus, par kuriem tiek atlīdzināts, ne atlīdzināmo izdevumu apmēru par juridiskās palīdzības sniegšanu apstrīdētā norma nenosaka. No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma rada pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 122/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina